

- ۱- گزینه «۱» - اگر تعریف «الف» به «ب» مانع نباشد یعنی «ب» مصادیقی جز مصادیق «الف» را در بر می‌گیرد. برای چنین چیزی سه حالت ممکن است: (۱) تباین: تمام مصادیق «ب» غیر از مصادیق «الف» است.
- (۲) عموم و خصوص مطلق («ب» اعم باشد): همه مصادیق «الف» را در بر می‌گیرد اما مصادیق نامربوطی هم دارد.
- (۳) عموم و خصوص من وجه: «ب» برخی از مصادیق «الف» را شامل می‌شود و برخی مصادیق نامربوط را هم در بر می‌گیرد.
- اگر تعریف «الف» به «ب» مانع باشد یعنی «ب» هیچ مصداقی جز مصادیق «الف» را شامل نمی‌شود. برای چنین چیزی دو حالت ممکن است: (۱) تساوی: «ب» مصادیق «الف» را شامل می‌شود. و هیچ مصداق جز آن‌ها را دربر نمی‌گیرد.
- (۲) عموم و خصوص مطلق («الف» اعم باشد): «ب» تنها برخی مصادیق «الف» را دربر می‌گیرد و هیچ مصداق دیگری را شامل نمی‌شود. بنابراین اگر تعریف مذکور مانع نباشد ۳ حالت و اگر باشد ۲ حالت متصور است. (ازدردی) (دروس سوم و چهارم)
- ۲- گزینه «۱» - تعریف از طریق ذکر مصادیق در مواردی مناسب است که بتوان به نحوی مصادیق آن مفهوم را به افراد معرفی کرد. بنابراین این شیوه از تعریف از برای مفاهیم فطرت، آزادی، عقل و مفهوم که اموری ذهنی و انتزاعی بوده و مصادیق آن‌ها نشان داندنی نیست نامناسب است. به این ترتیب تعریف از طریق ذکر مصادیق از میان مفاهیم مذکور تنها برای بشر مناسب است. (ازدردی) (درس سوم)
- ۳- گزینه «۲» - در این گزینه همه مفاهیم کلی‌اند: دهم بهمن یک مفهوم کلی است که به ازای هر سال یک مصداق دارد و عید نوروز نیز مانند دهم بهمن مصادیق متعدد دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: مفهوم ترک شیرازی به دلیل همراهی با صفت اشاره آن جزیی است.
- گزینه «۳»: گلستان، نام خاص یک کتاب است پس جزیی است.
- گزینه «۴»: با توجه به سیاق جمله منظور از حیوان ناطق لفظ حیوان ناطق است و می‌توان این جمله را به این صورت بازنویسی کرد: این ترکیب یک ترکیب وصفی است. بنابراین حیوان ناطق یک مفهوم جزیی است. (ازدردی) (درس دوم)
- ۴- گزینه «۱» - تعریف آب به مایع بی‌رنگ همه مصادیق آب را شامل می‌شود بنابراین جامع افراد است؛ اما چیزهایی مثل برخی مصادیق نوشابه را هم شامل می‌شود. پس اشکالش این است که مانع اغیار نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: استفاده از استعاره: واضح نبودن
- گزینه «۳»: استفاده از مفهوم مجهول در تعریف (شاخص و توسعه انسانی) < تعریف شیء به خود: تعریف دوری
- گزینه «۴»: مصادیقی غیر از مفهوم مورد نظر را هم شامل می‌شود (مثلاً حلزون): مانع نبودن (ازدردی) (درس چهارم)
- ۵- گزینه «۳» - اگر تعریف a به b نه جامع باشد نه مانع یعنی b حداقل برخی از مصادیق a را در بر نمی‌گیرد و برخی مصادیق نامربوط را هم شامل می‌شود. بنابراین رابطه a و b یا تباین است یا عموم و خصوص من وجه: رد گزینه‌های «۱» و «۴».
- اگر b از c اعم نباشد سه حالت مفروض است: رابطه تساوی باشد (که در این حالت تعریف جامع و مانع است) عموم و خصوص مطلق باشد (c اعم باشد) که در این حالت جامع است و نه مانع. عموم و خصوص من وجه یا تباین باشد که در این دو حالت نه جامع است نه مانع. بنابراین نمی‌توان گفت که تعریف c به b از حیث جامعیت و مانعیت چه وضعی دارد: رد قسمت دوم گزینه‌های «۲» و «۴». (ازدردی) (دروس سوم و چهارم)
- ۶- گزینه «۴» - هر غزلی شعر است اما در مقابل بعضی اشعار غزل‌اند و برخی نه؛ بنابراین نسبت میان این دو عموم و خصوص مطلق است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: شمع و چراغ هیچ مصداق مشترکی ندارند: تباین
- گزینه «۲»: دماوند یک اسم خاص است پس مفهومی جزیی است و هیچ نسبتی با مفهوم کلی کوه ندارد.
- گزینه «۳»: هیچ چرخه ماشینی نیست و هیچ ماشینی چرخ نیست: تباین. (ازدردی) (درس دوم)
- ۷- گزینه «۲» - در تعریف مفهومی تعریف را با مفهوم عام آغاز می‌کنیم و سپس مفهوم خاص‌تر را بیان می‌کنیم بنابراین در این‌جا ابتدا نکته اول که حاوی امر عام است می‌آید و سپس نوبت به نکته دوم که به ویژگی خاص پرندگان است می‌رسد. (رد قسمت اول گزینه‌های «۱» و «۳»)
- نشان دادن نمونه‌هایی از مصادیق یک امر < تعریف از طریق ذکر مصادیق. (رد قسمت دوم گزینه‌های «۱» و «۴») (ازدردی) (درس چهارم)
- ۸- گزینه «۲» - اگر تعریف a به b مانع نباشد برای رابطه میان a و b سه حالت قابل تصور است: رابطه آن‌ها عموم و خصوص مطلق باشد (b اعم باشد) رابطه‌شان عموم و خصوص مطلق باشد، تباین باشد. اگر رابطه‌شان عموم و خصوص مطلق باشد (b اعم باشد) تعریف b به a مانع است اما جامع نیست و اگر تباین یا عموم و خصوص من وجه باشد این تعریف نه جامع است و نه مانع بنابراین اگر تعریف a به b مطلق نباشد برای تعریف b به a از نظر جامع و مانع بودن ۲ حالت مفروض است.
- نکته: حالتی که نسبت a و b عموم و خصوص مطلق باشد و a اعم باشد بررسی نمی‌شود زیرا فرض مسئله این است که تعریف a به b مانع نیست در حالی که اگر نسبت a و b عموم و خصوص مطلق باشد و a اعم باشد تعریف a به b مانع خواهد بود. (ازدردی) (درس دوم)
- ۹- گزینه «۴» - دو دایره منطبق نشان‌دهنده رابطه تساوی و دو دایره منقطع نشانگر رابطه عموم و خصوص من وجه هستند و این دو رابطه به ترتیب در گزینه «۴» دیده می‌شوند. (ازدردی) (درس دوم)
- ۱۰- گزینه «۲» - از آن‌جا که هدف از تعریف کردن شناساندن مفاهیم و تصورات مجهول برای شنونده است در بیشتر موارد ارائه مجموعه‌ای از چند نوع مختلف از تعریف به معرفی بهتر آن مفهوم کمک می‌کند. (ازدردی) (درس دوم)